

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 609/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen oikeudesta Suomen sosiaaliturvaan ulkomailta palaamisen jälkeen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Krista Mikkosen/vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 609/2016 vp:

Onko syytä selkeyttää Kelan ohjeistusta ulkomailta asumisesta sellaisten tilanteiden välttämiseksi, joissa henkilö jää kokonaan sosiaaliturvan ulkopuolelle?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 4 §:n 1 momentin mukaan sosiaaliturvalainsäädäntöä ei sovelleta ulkomaille vakinaisesti muuttavaan henkilöön. Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan kuitenkin edelleen Suomessa asuvaan henkilöön, joka tilapäisesti oleskelee ulkomailta, jos oleskelun voidaan arvioida kestävän enintään yhden vuoden.

Kela antaa viran puolesta päätöksen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta (ns. vakuuttamispäätös) edellä tarkoitettulle henkilölle, jonka ulkomailta oleskelusta se saa tiedon.

Kun henkilö muuttaa vakinaisesti ulkomaille, sosiaaliturvaan kuulumisen päättyminen päättyy muuttopäivään. Jos paluu Suomeen tapahtuu alle vuoden kuluessa muuttopäivästä, sosiaaliturvan lakkaamista koskeva vakuuttamispäätös on edelleen voimassa. Jos Kela kuitenkin saa tiedon paluusta ja oleskelun tilapäisestä luonteesta, se oikaisee uuden tiedon perusteella vakuuttamispäätöksen viran puolesta. Uuden päätöksen perusteella henkilö on kuulunut Suomen asumisperusteiseen sosiaaliturvaan keskeytyksettä ulkomaille lähdöstään lukien.

Jos Kelassa ei ole tietoa henkilön paluusta Suomeen, oikaisua ei voida tehdä. Edellä mainitun lain 12a §:n mukaan henkilö on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Kelaan olosuhteissaan tapahtuneet muutokset, kuten Suomeen paluun. Käytännössä tieto henkilön Suomeen paluusta voi välittyä Kelaan myös henkilön sosiaaliturvaan liittyvän muun asian yhteydessä.

Kela on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos eikä sosiaali- ja terveysministeriöllä ole toimivaltaa puuttua Kelan ohjeistukseen. Kela uudistaa ohjeistusta tarpeen vaatiessa.

Henkilöiden Suomeen ja ulkomaille muuttoa sekä niiden vaikutusta henkilön sosiaaliturvaan tarkastellaan parhaillaan hallituksen kärkihankkeessa Asumisperusteisen sosiaaliturvan kohdentuminen kansainvälisissä tilanteissa. Tässä lainsäädäntöhankkeessa tavoitteena on antaa hallituksen esitys mahdollisista lainmuutoksista syksyllä 2018.

Helsingissä 16.12.2016

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila